

[Transcript] Vinohradská 12 / Kachovská katastrofa a totální válka Kremlu

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12. Dnes s editorkou Žanetou Nímcovou. Ruské síly údajně odpálili jihu ukraínskou kachovskou přehradu ze strojovery tamní vodní elektrárny.

Ukraiínský prezident Volodymer Zelenský svolal mimořádné zasedání bezpečnostní rady státu. Vodna z kachovské nádrže už zaplavila níže položené čtvrti hersonu a obce podél dně prů.

Tcd. Evropské rady Šárl Mišel na tvytru zničení přehrady, tedy útok na civilní infrastrukturu označil zaválečný zločí.

Ještě nadož životných zabírati i do kuma jichat na horu.

Katastrofa na jihu Ukrajiny Rusové vyhodili do povětří hráz kachovské přehrady tvrdí Kyjev. Voda zaplavila pole i celá města.

Souvisí zničení přehrady s ukraínskou proti ofenzivou a jaký strategický význam, by to mohlo mít pro další boje.

Řešíme s kolegou ze zahraniční redakce Andrzejem Soukupem, který se zaměřuje na Pozcověcké země.

Dnes je středa sedmého črvna.

Dobrý den, vítajte ve Vinohradské 12.

Dobrý den.

Vy jste u kachovky, byl, kde přesně to je?

Je to na dně prů, řekněme severně, oče, záporoží od velké jedenej elektrárny.

Já jsem o existenci toho dle toho místa dozvěděl, když jsem byl těsně před válkou Mariupolu.

Už tak jako se hovořilo o tom, že tenhle válka nejí spíš bude.

A bavili jsme se o tom, jako v případě, že ano, tak kudy tedy se jako evakuovat.

A právě místními řekli, no ne, jako na jich rači, ne, protože oni budou postupovat od krymu, ale tak jako lepší je jet přes tu novou kachovku, protože tam se dostanou až později.

A tam byl velký, vlastně, most přes tu vřehrení hráz.

Takže jako takhle já jsem se vlastně dozvěděl, proč je toto místo takhle důležité.

Ktě mu všemu slouží?

Tak ona to je vlastně poslední nádrž z té kaskády na dní prům.

Byla postavená někdy v roce 1951,

jestli se to připamatujou, a samozřejmě ona je důležitá zletiska, samozřejmě zemědělství plávby potom dní prům, ale co je taky velmi důležité a proč vlastně rusové zni udělali jeden ze svých prvotních cíů.

Oni tam skutočně dorazili poměrně rychle, protože z této přehrady vytéka kanál, který vede na krim,

který vlastně zásoboval před válkou krim z 85% užitkové vody, takže pro ně to bylo jako samozřejmě nesmírně důležité.

A v neposlední řadě odtud, také dále po tom proudu,

tak je ta záporožská jaderná elektrárna

a i ta se chladí vodou z něpru, takže i toto může být problém.

Je podle vás ta jaderná elektrárna v záporoží,

která, jak říkáte, používá vodu znádržek chlazení tedka v ohrožení?

Není v bezprostředním ohrožení,
oni už vlastně řekli, že mají všechny ty nádržek,
které jsou bezprostředně napojené na toho elektrárnu,
že jsou plné, tudíž to bude jem zatím stačit,
ale samozřejmě může to být problém prostě do budoucna.
Zápороžská jaderná elektrárna je v bestavu takové hibernace,
byl s fánků pověřicné.

Ondřej Novák s fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT.
Ty reakty jsou odstavené, vyputé a dokází tam pouze nějakému děmnému
duchlazování a održování provozu potřební technologi,
ale vlastně se sama o sobě neprodukuje.

Zápороžská jaderná elektrárna je i po útoku na přehradu kachovka stabilní,
vedla to mezi národní agentura pro atomovou energii.

Pokud by delší dobu chybila chladící voda v základních systémech chlazení,
rozstavilo by se palivo a přestely by fungovat dnouzové dýzlové generátory.

Toto útazku můžete dostat výkonné čerfadla,
ne, dneska, ne, zítra, ale za několik mě se jsou ano,
abyste tu vodu do té elektrárny dostala.

Ukrajinská prokuratura vyšetřuje zničení kachovské přehady
jako možný válečný zločin a takzvanou ekocidu.

Ukrajinský tresní zákoní kdefinuje ekocidu jako hromadné zničení flory i fauny.

Otravu ovzduší a nebo hodních zdrojů a také jiné zásahy,
které mají za následek ekologickou katastrofu.

Je to obrovská katastrofa zároveň i z toho pohledu ekologického,
protože tato místo patří těm nejcenějším z biotopů, které na Ukrajině jsou.

Když to množství vody je obrovské, to si nedokážeme představit.

Hlavně ta delka 230 kilometrů je opravdu imposantní
a jsou děpodle poškozování té hráze, která je teda nenávratně zničená
tak ten unik vody a brutok bude daleko větší, když se původně jsou dělo
a proto se také zvyšuje hladěná vod v těch přítocích,
které jsou dolů po pravdou.

No a voda se rozlévá především na ten levý drech,
který je dočasně okupovaný ruskými vojsty.

Co se vlastně na hrázi kachovské nádržy stalo?

Co o tom tedka víme?

Tak ukrajinská strana tvrdí,
že ruské jednotky umístili výbušnenu přímo do těch generátorových sálu
u většeného tedy, kde jsou ty turbíny a odpalili to
a následně se vlastně zhroutila většina té hráze.

Vidíme fotky, jak se to postupně i rozšiřovalo.

Tady si rázi vlia pod nájmí patřířtost.

Kran, kran, patří, vade!

Rusové tvrdí, že to ve skutečnosti takhle nebylo
a že to bylo naopak kvůli ukrajinského ostřelování.

Asistuje dle městných 10.000 žití.
O všem nedovedu si úplně představit,
jak se ostřelování dá prvště zničit přehradní rás.
Už proto, že jsme větěli vlastně v Linnském roce,
kdy je ukrenská armáda cíleně njičila ten automobilový most,
kde jí právě vede nad tou přehradou,
aby odřízla vlastně jednotky na pravém brhu dněprurské
a to jim trvalo dobrat jako měsíc,
než ten most definitivně zničili.
Takže představa, že by nějaký zatoulený náboj
dokázal zničit celou přehradu, mi přijde po něku to absurdní.
Oni se z toho obje strany obviní jedna druhou.
Podle vás, kdo by z toho měl větší strategický prospěch?
To je dobrá otázka.
V Daní Okamžik je to asi výhodnější pro Ruskou stranu,
protože oni se obávají té ukrenské protilfenzvy,
která může přijít i mimo jiné v Chersonské oblasti
a už jsme tam viděli vlastně poslední měsíc aktivitu
právě u Chersonu na levém břehu,
kdy se tam vyloďovali různé ukrenské jednotky
a byla to teraz piš jako průz kumboyem.
Nicméně, teď to tam bude celé zatopené.
Ono se hovořilo o tom, že Rusové mohou vyhodit
tu přehradní hráz už dríbe,
ještě vlastně loni v létě,
ale co byl pro ně problém,
že levý břech dněprů u Chersonu
je vlastně o něco níže položené, než ten pravý.
Takže oni by si tam jako vlastně zatopili vlastní jednotky,
proto se to vlastně jako asi ten grát nestal,
nicméně, jako vysly je ta letologika správná,
tak oni se teď může ho říct,
dobré, teď je ten náš levý břech prostě pod utokem,
tudížme to zatopíme a nebudou moci ukrenci vlastně postupovat.
Rusko odle vlastního tvrzení odrazilo
rozsáhlou ukrajinskou ofenzívu na frontě Udoněcku.
Kiev ale popírá, že bojenskou operaci spustil.
Podle Ukrainy se v částech
té doněcké oblasti skutečně bojovalo ukrajinské jednotky tam,
ale spíše odrážili ruské menší útoky.
Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenský
ve svém pravidelném reportu o zahájení té ofenzivy přímo,
nemluvil o víkendou, nicméně uznámil,
že ukrajinská armáda je na začátek té ofenzivy připravená.

Já vážají, že naše hodně my uhotově všice robit.
Moho chtěl být nějaké řeči, díjstvom prosto máte,
ale my nemožeme očekat na cej měsici.
A my duž výrmo v úspěch.
Ruské vojenské veleně a i politické vedění je velmi napeté.
Avel Matsko, bývalý zástupce náčelníka generálního štábu
Armády Slovenské republiky.
My vlastně vidíme velmi také prehnané až podrážděné reakcie ruského vedění
a nákekolwiek správi o možných ukrajinských proti útokov.
Oni jsou si vedomí, že ukrajinci vykonávají systematické formovacie operácie.
A to jsou návazajtě operácie,
pomoc o kterých zasahují do hlbky ruské zostavy.
Vuhledár v Doněnské oblasti.
Z okolí jsou tu a tam slyše zvuky ukrajinské obrany a sporadicky ruské odpovědi.
Tady nic nerasvičuje tomu, že dlouho očekávaná ukrajinská proti ofenzíva už začala.
O té proti ofenzívie ukrajinské se mluví od neděle,
i když ty informace nejsou potvrzené.
Prakticky to tvrdí jen Ruská strana.
Takže podle vás to třeba i teď přináší nějaká rizika
pro tu údejnou ukrajinskou proti ofenzivu v té oblasti.
Zatím nevíme, kde vlastně ta proti ofenziva skoločně probíhá.
Vidíme boje na několika místech,
ať už jde o Rusko-Velgorodskou oblast,
kde neustále pristě nějaké cí lidé překračují hranice.
Co se tam odehrává, vidíme boje kolem uhledaru a bachmutu,
ale vidíme i boje směrem na tu záporuřskou oblast,
což by byla vlastně asi ten nejlogičtější směr,
protože pokud by se to podařilo tam pro razitu frontu,
tak by oni mohli postupovat až směrem na Melitopol, Marijoupol
a více méně rozdělit Ruskou skupinu na půlky,
ale na Sever a na jich, možně tamto zásobohaň.
To by samozřejmě bylo nejlogičtější.
Problemovšem si je, že samozřejmě Rusové toto být také velmi dobré,
takže jsou tam po mělně značné obrané pozice.
Jak to ovlivní ten výbuch, těžko říct asi nebezprostředně,
ale při nejmenčím to umožní Rusům,
aby se nestarali o některé jiné kousky frontu,
když jde o ten Harrison, ale třeba i kolem Edener Godarů
a jeden elektrárny.
My spolumlujeme v úterí v Poledne.
Víme tedy, že se protrhlá hráz v důsledku nějakého výbuchu,
protrhlá hráz kachovské přehrady, jak moc se voda rozleva
a jaké jsou ty nejčernější scénáře, co se tam může stát?
Tak už vlastně teď, když spolumlujeme,

tak přicházejí správy z Harrisonu,
kde voda začala stoupat,
některé čtvrtě blízko řeky už jsou evakuovány.
On je hrozí asi nějaká úpaná katastrofa,
že by přišla nějaká šestimetrová přídlivu a vlna,
která by smetla bůlku města,
ale samozřejmě bude to problém,
proto město bude to problém i třeba se se týče pětné vody.
Už teď váme správy z kryvého rohu,
že tam prostě přes telefonovat vodárny,
protože voda je špináva, přinesla různé trosky a tak dále,
takže ty následky tam budou určitě dlouho.
A kdo má vlastně teď pod kontrolou ta nejpostěženější území?
Rusko nebo Ukrajina?
Asi je to na obou v Stanách,
protože jak už jsem říkal třeba na ten levý břeh,
tam u konce něpro je prostě nižší, tam jsou teda různé jednotky,
a na druhé straně prostě po cestě
bylo spousta jako míst, které jsou pod kontrolou ukrenské vlády
a i ty prostě bude zaseženy.
Takže to poškodí obě strany?
Víc méně.
Když jste mluvil o té pětné vodě,
tak kachovka zásobuje pětnou vodou také různě okupovaný krim,
znamená to, že i tam přijdou úplně o tu vodu.
Problém krimu je, že tam je nedostatek pětné vody,
historický celá stepin část krimu,
což je vlastně 80% polostrava,
tak nemá vlastně vlastně z druhé vody,
takže historicky to nebylo obdělávané
a až po výstavě kanálu v 50. letech minulého století
se tam začalo něco pořádně pěstovat
a dokonce jí říže a podobně.
Takže triplodiny, které jako jsou vyslovené náročné na vodu.
Po aneksi krimu, v roce 2014,
ukrainská strana vlastně ten kanál přehradila,
přestala dodávat vodu a pro krim to mělo somlřené
jako poměrně velké následky,
docházalo k zasolování půdy,
proce padala úroda
a bylo to jako tradičně jedna z těch věcí,
kdy prostě Rusové v rámci nějakých eventuálních dohod s ukrajinou
se dávali jako požadavek,
že tedy určitě musí být obdneveny dodávky té podím,

to se tráne stalo,
ale to byl právě jeden z těch důvodů.
Proč ty ruské jednotky,
když začal ten útok ve unorulenského roku,
tak pro ně ta kachovka byla
jedna z naprosto prioritních cílů
a obnovili dodávky úřady
je toho okupovaného krimu
tvrdí, že se jako nic vlastně neděje,
že když to přežili předtím, tak proč by to neprzežili
znovu a že stejně to nevadí,
protože všechny vlastně jaké nádrže
a přehrady na krimu prostě jsou teď kaplné
a tudíž než znovu ruské vojska
obsadí ten kanál,
takže to oni to vytrží.
Je tak a kachovka obnovit?
Ukranické úřady tvrdí, že ne.
A pokud je tedy pravda to,
že ten výbuch šel z těch prostor,
kde bylo to vybavení, kde byly turbíny,
tak si to nedovedu představit,
že byš to šlo nějak jednoduše obnovit.
Všechno se dá nějakým způsobem znovu postavit,
ale je to zklyžně znovu postavení,
nikoli opravá něčeho,
nějak to prostě zalátat,
tak to asi jako těžko.
A to, k čemu přesně tam došlo
v podstatě nevíme?
Momentálně vidíme prostě akorány ty snímky
a asi to vypadá,
že skutečně ten výbuch byl
u těch turbín,
ale to je asi tak všechno,
co k tomu můžeme zodpovědně
a jednoznačně říct.
A pokud se časem prokáže,
že zatím útokem opravdu stojí
rusové ruská strana,
ukazuje to, že skutečně
utočí na cokoliv,
jenom aby dosáhli svých cílů.
Uprině říčeno,

když se mě na to nikdo ptá,
říkám, ale jako proč vás to překvapuje?
Rusko s výmkou
jederných zbraní na Ukraine
už použilo úplně všechno,
co mělo k dispozici
a když se podíváme
na rétoriku
jak krémlu tak těch různých
prostě hurá patriotů,
tak to je úplně
to zapadá do toho prostě narrativu
té totální války.
A kde přestanete?
Až na to přestanete.
A kde, jak jsem říkal,
možná až u Stonehenge.
Ili my prajígrujeme na Ukraine?
Budi na Ukraine prohrájeme
nebo začne 3. světová válka.
Myslím, že 3. světová válka
je více realistická.
Tím, že znám nás
znám našeho vůdce
Vladimira Vladimiroveče Putina.
Nikde se nezastavíme.
Naše území nejsou záporoží,
nebo Harrison.
Naším územím je Odesa, Kiev,
regiony celá Ukrajina.
To je naše ruské území.
I z celému Ukrajina je tady naše až
až to je Harrison.
A už vlastně zaznívaly
předtím výzvy
vlastně zničit
tu přehradu, aby tedy Ukrajini
se nemohli postupovat
na den druhý břech.
Je to i vlastně nějaké
historické tradici. Když se zpomeneme
válku, tak
soviická vojska vlastně vyhodili
do povětří několikachovskou tabla,

keré postavenáš po válce, ale
v dně perskou vodní elektránu
když byla v svého času jedna z
prosto největší svojeckém svazu,
aby vlastně zpomalili postupy
nazistický vojsk.
Pravda při té příležitosti
to znamenalo, že byla
skutečně velká teprilovová vlna
a podle konzervativních odhadů
zahynulo na 20.000
vojáků, protože jim to nějak
zapoměli říct, že by možná měli
ustoupit a ve finále
to ani ten vojenský efekt nemělo,
takže jako není to nic nového pod slunce.
A dokážete odhadnout,
jestli jsou tam nějaké podobné
strategické cíli, na které by Rusko
v příštích týdnyh měsících
mohlo uderit podobným způsobem?
Já si myslím, že ta leta
kachovská krána byla
jako relativně unikátní,
ale samozřejmě jsou to my další
dní elektrány, spousto dalších
objektů, ale já bych
jako nerad o tom spekuloval
a možná i kůle tomu
abych to jako náhodou nezakřikl.
Tak díky moc, že jste byl našim hastem.
Já děkuju za pozvání.
To už je vše zvinohradské 12.000
z pravodejského podkástu Českého rozhlasu
s kolegou Ondřejem Soukupem
jsme se zabývali útokem na
zvukovskou přehradu na Ukraíně.
V dnešní i minule
epizody Vinohradské 12
jsou kdykolik poslechu na všech
podkástových aplikacích, na webu
irozhlas.cz i v aplikaci
můjrozhlas.
Naslišenou zítra.